

HEMSEDAL

Årlig Bærekraftsrapport 2022

april 2023

Hemsedal jobber for å bli MER bærekraftig som reisemål.

«En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov»

**Bærekraftig
Reisemål**

1. Innledning

Det er et mål med merkeordningen Bærekraftig reisemål å synliggjøre at det arbeides kontinuerlig for en mer bærekraftig utvikling på reisemålene, også utenom remerking hvert tredje år.

Denne rapporten beskriver aktiviteter i Hemsedal i 2021-2022 som bidrar til å utvikle Hemsedal som bærekraftig reisemål. I det arbeidet er mange involvert, både Hemsedal kommune, destinasjonsselskapet og små og store enkeltaktører.

Hemsedal ble merket som bærekraftig reisemål i desember 2022, etter to års arbeid med statusoppdatering for Hemsedal. Første remerking må gjøres innen utgangen av 2025.

Det er NÅ arbeidet virkelig begynner for Hemsedal, for å bli et enda bedre og mer bærekraftig reisemål!

Da denne årlige rapporten skrives kort tid etter at Hemsedal ble sertifisert som Bærekraftig Reisemål, har det ikke skjedd så mye siden vi ble sertifiserte, så denne rapporten er en forkortet versjon av leveransen Hemsedal hadde ved sertifiseringen i des. 2022.

Hemsedal har startet arbeidet med å jobbe mer målrettet mot bærekraftige tiltak den siste tiden, som en del av den nasjonale utviklingen og forventninger som stilles. Flere bedrifter er Miljøfyrtårn og jobber aktivt for en mer bærekraftig drift. Det er også flere store bedrifter i Hemsedal som jobber aktivt for mer bærekraftig drift, men grunnet større konsern, har de enda ikke Miljøsertifisert seg, da de må forholde seg til konsernets ønskede sertifisering (i flere nasjoner).

I 2022 lanserte destinasjon Hemsedal en ny reiselivsstrategi, som et solid fundament i utvikling av Hemsedal som reisemål frem mot 2030.

Vi kommer dessverre ikke utenom Covid19, som har rammet Hemsedal hardt økonomisk, men hvor reiselivsbedriftene, tross egne utfordringer, samler seg om og støtter Destinasjon Hemsedal og gjennom det viser hvor viktig destinasjonssamarbeidet er for videre vekst og utvikling.

Det er bærekraft i praksis!

2. Forankring og involvering

Tilbakemelding av kontrollør ved sertifiseringen i desember 2022:

Kommunen har godt samarbeid med destinasjonsselskap og med andre kommuner (bærekraftige reisemål) i regionen. De har fokus på prosessen videre mot remerking gjennom samarbeid i Hallingdal, sammen med destinasjonsselskap. De har fokus på sine utfordringer og forbedringsområder. Kommunen er i ferd med å utarbeide en innkjøpsrutine og bør fremover stille miljøkrav til sine leverandører SkiStar Norge og konsernet jobber svært godt med bærekraft. De har iverksatt mange klimatiltak. De er i gang med miljøsertifisering og planlegger å bli sertifisert våren 2023. SkiStar sin største utfordring er klima - SNØ.

SkiStar tar samfunnsansvar og stiller krav om miljøsertifiseringer til sine samarbeidspartnere. De benytter biodrivstoff til sin skibuss, de benytter ren energi til produksjon av snø og vannet "låner" de fra elven. De har etablert flere elbil ladepunkter på sine anlegg. EL scootere er bestilt og kommer. EL tråkkemaskin og EL maskin for langrennsløyper. HTTL har vært og er en motor i lokalsamfunnet. De har hatt PL ansvaret i merkingen av Hemsedal som bærekraftig reisemål.

Reisemål Hemsedal bør jobbe aktivt med besøksforvaltning og styrke "folkeopplysningen". Forankring og kompetanseheving hos medlemmer bør og ha stort fokus fremover.

Forankring av Hemsedals reiselivsstrategi 2022-2030

Den viktigste forankringsjobben har vært i tilknytning til arbeidet med og lansering av ny reiselivsstrategi i Hemsedal. Resultatet er en strategi med overordnet og spesifikke målsetninger, og strategiske hovedområder med konkrete tiltak for å utvikle Hemsedal til et mer bærekraftig reisemål.

Strategiprossess I arbeidet med strategien har det vært bred deltagelse fra reiselivsaktører og kommunen gjennom workshops, innovasjonslab og møter i styringsgruppen. En bredt sammensatt styringsgruppe med representanter fra ulike næringer, inkl. kommuneadministrasjonen, sommer- og vintergrupper, marked, kultur, m.m. har utformet den endelige reiselivsstrategien.

- I tillegg til involvering i utarbeidelse, har Destinasjon Hemsedal sine medlemmer blitt orientert om status på strategien i medlemsmøter og tidligere årsmøter.
- Reiselivsstrategien ble vedtatt i generalforsamlingen til destinasjonsselskapet (HTTL) 16.12.2021.

Hemsedals reiselivsstrategi 2022-2030 er vedlagt.

Forankring in mot Hemsedal kommune

Hemsedal kommune fattet 02.04.2020 et politisk vedtak om å være en aktiv bidragsyter for at destinasjon Hemsedal skal bli et Bærekraftig Reisemål.

Vedtak: "Hemsedal kommune støtter opp under Destinasjon Hemsedal og Hallingdals satsing mot bærekraftig reisemål. Kommunen stiller seg positive til å være en aktiv bidragsyter for å oppnå «Merket for bærekraftig reisemål».

Kommunen skal bidra med nødvendig praktisk arbeid, innhenting av informasjon til prosjektet, forankre prosjektet, arbeide for nødvendige praktiske endringer for å oppfylle standarden Bærekraftig Reiseliv og innarbeide standarden i planer etter hvert som de endres og rulleres.

Kommunen har også sluttet seg til handlingsplanen for Bærekraftig Reiselivsutvikling for Hallingdal, sammen med Regionrådet for Hallingdal, vedtatt i kommunestyremøte 03.02.2021.

Hemsedal kommune har en representant i styret til Hemsedal Turisttrafikklag SA.

Destinasjonsselskapet har holdt presentasjon om bærekraftarbeidet inn mot sertifisering for kommuneadministrasjon og kommunestyre ved flere anledninger.

Ved sertifisering var det også et godt møte mellom destinasjonsselskap, kommune ved ordfører og kommunedirektør og kontrollør for sertifiseringsordningen.

Bærekraftig Reisemål er presentert for klimarådet og for kontaktutvalget for landbruk.

Forankring opp mot medlemmer i Hemsedal Turisttrafikklag SA

Medlemmene har fått presentasjon om fremdriften med Bærekraftig Reisemål jevnlig på medlemsmøter. Ved starten av arbeidet med sertifiseringsordningen var det hold flere innspillmøter, som var bredt sammensatt av medlemmer, Hemsedøler, bedrifter, m.fl.

Det er også sendt ut bedriftsundersøkelse og sendt oppfordring om Miljøfyrtårnsertifisering av medlemsbedrifter.

Ved kontrollmøte for sertifisering ble det også gjort besøk på flere bedrifter, hvor vi fikk et godt innblikk i hva bedriftene arbeidet med for å bli mer bærekraftige og hvilke utfordringer de har.

Styret i Hemsedal Turisttrafikklag SA har Bærekraftig Reisemål som et fast sakspunkt i alle styremøter, for å følge med på fremdriften.

Involvering og informering av Hemsedalgjestene og Hemsedals innbyggere

En rekke bærekraft-tiltak har det siste året blitt iverksatt for og mot Hemsedalgjestene:

- Som følge av Covid19 har Destinasjon Hemsedal hatt månedlige medlemsmøte med kommuneoverlegen, noen ganger oftere, for å støtte reiselivsaktørene i etterlevelse av smitteverntregler og dermed gjøre Hemsedal til et trygt sted å besøke.
- Covid19 har fremskyndet innføringen av digitale apper overfor gjest, så som WeOrder, SafeSpot, RestaurantTaxi, for å tilgjengeliggjøre smittefrie tjenester og opplevelser.
- Hemsedals sykkelgjester og vandregjester informeres om stivettregler som formidles på hjemmeside, i Hemsedalguiden og skilting i terrenget.
- Aktivt fremmet og tilgjengeliggjort lokalt næringsliv overfor hytteHemsedøler, hemsedøler og tilreisende gjennom nyhetsbrev, FB-annonsering, kommuneposten, m.m. etc.
- HytteHemsedølene har en egen [«Hytteportal»](#) på hjemmesiden hemsedal.com for å lett finne lokale tjenester og håndverkere
- Informasjonsmøter for HytteHemsedølene (og Hemsedølene ved Covid) – via teams eller ved samling til Påske + Nyhetsbrev.
- Flere undersøkelser involverer Hemsedalgjestene og innbyggere gjennom å be om tilbakemeldinger og innspill på videre utvikling:
  - Hytteeierundersøkelse
  - Innbyggerundersøkelse
  - SkiStars gjesteundersøkelse
  - Hemsedal Fritidsboligeier forenings undersøkelse
  - Skiforeningens brukerundersøkelse

Dialog med sentrale samarbeidspartnere og alliansepartnere/aktører

Reiselivet har i 2022 hatt dialog og samarbeid med flere sentrale samarbeidspartnere og alliansepartnere

- Klimarådet
- Vy - transfer
- Hold Norge rent
- Politi, helse, brann, redning, ambulanse i beredskapsarbeidet
- NHO

3. Natur, kultur og miljø

Følgende tiltak for en mer miljø- og klimavennlig destinasjon er gjennomført siste periode:

- Destinasjon Hemsedal har stifaddere til alle topp 20 toppene, som stiller på dugnad for å sjekke skilting og merking. Trafikken telles via toppturbøker som registreres sommer og vinter og via appen SjekkUt til DNT.
For den mest besøkte turen opp til [Skogshorn](#), hvor det er bygget en flott steintrapp, er det også automatisk trafikkteiling. Her er det utarbeidet besøksforvaltningsstrategi og det er vurdert søknad for autorisasjon som Nasjonal Turiststi.
Sommer 2022 startet arbeidet med dreneringstiltak i stiene ved Karisetberget, Geiteberget og Veslehødn.
- Kommunen jobber med utvikling av ny Sti- og løypeplan, nå FIFApplan, i tett samarbeid med destinasjonsselskapet og Hemsedal Utmarksservice.
- Gratis skibuss tilbud mellom sentrum og skisenteret, Tuv/Ulsåk og Skarsnuten, som

kun går på HVO, plantebasert drivstoff.

- Det er stilt krav til selskap som kjører skibuss, om Miljøvennlige busser og at selskapet blir Miljøfyrtårnsertifiserte.
- Alle tråkkemaskiner for alpint og langrenn går på HVO plantebasert drivstoff.
- Buss tur/retur Hemsedal /Gol med korrespondanse til tog/buss videre til Oslo går på el og transportselskapet VY er ISO sertifisert.
- Egen transferbuss til/fra Oslo Gardermoen til helgene vinterstid.
- Hallingdal renovasjon innfører kildesortering, senest sommer 2023. Løsningen er molock-systemer, for sortering på noen strategiske plasser i kommunen (totalt færre avfallsplasser, men bedre kildesortering).
- Lodgen Suites, Fyri resort, Totten Lodge har innført molock med mulighet for kildesortering for gjester.
- Hemsedal Turisttrafikklag SA har en avtale med Hemsedal Utmarksservice (HUS) om vedlikeholdsansvar for Topp 20 og skilter til sykkelstier/veier og Hemsedal kommune har avtale med de (HUS) for vedlikehold av turvegar, langrennsløyper og parkeringsplasser.
- Det er installert flere elbil-ladestasjoner i Hemsedal – ved skisenterområdet, i sentrum ved Rampa kjøpesenter, på Ulsåk ved Kiwi, ellers ved bedriftene Fyri, Lodgen, Harahorn, Skarsnuten og Skigaarden.
- Økt fokus på ansvarliggjøring av besøkende og fastboende når det gjelder [båndtvang](#) og dyr på beite.
- SkiStar sentralt kommuniserer nå sin hållbarhetsstrategi og har ansatt hållbarhetssjef og lager egen [årlig hållbarhetsrapport](#).
- SkiStar Hemsedal har iverksatt vesentlige miljøtiltak. De fyrer Lodgen Suites med pelletsanlegg. De bruker kun HVO plantebasert brensel på alle maskiner som tråkkemaskiner, scootere, biler, m.m.
- Sommer 2022 begynte vi arbeidet med å implementere appen outdooractive, som er en internasjonal app for turforslag. Vi bruker også UT.no, men den har kun norsk tekst. Målet for sommer 2023 er at dette skal bli en egen app for turforslag i Hemsedal sommer som vinter, hvor turene er godkjente av oss, dvs ikke brukergenererte slik som UT.no, trailguide.net og strava, m.fl. Dette for å styre besøk til stier vi mener tåler ferdsel og ha mulighet til å «stenge» stier som ikke tål mer ferdsel i perioder.

Miljøsertifisering

I 2015 ble det iverksatt mange tiltak for å motivere flere Hemsedalbedrifter til å bli miljøsertifisert. 22 bedrifter ble da Miljøfyrtårn. Under pandemien var det mange bedrifter som ikke hadde kapasitet til å vedlikeholde sin sertifisering, og falt da ut av sertifiseringen.

Hemsedal Turisttrafikklag SA ble sertifisert første gang 07.07.2015 og resertifisert senest i 2022.

- Totalt antall miljøsertifiserte reiselivsbedrifter i nov 2022 var 12 stk.
- 11 bedrifter er Miljøfyrtårn og 1 bedrift (VY) har ISO-sertifisering.
- Miljøfyrtårn: Destinasjon Hemsedal / Hemsedal Turisttrafikklag SA, Helselaben, Hemsedal Cafe AS, Hemsedal Hyttedrift (Skigaarden), Hemsedal Skirestaurant (Skistua), Lodgen Spiseri, Holbeck AS, Maxbo, Monter, Hemsedal Taxisentral, Säll Fjellservice, Vinmonopolet. I tillegg kommer kommunens alle avdelinger (6 totalt). Flere er i gang med resertifisering.
- Andel miljøsertifiserte reiselivsbedrifter var i 2022, 8,59%.

I samband med sertifisering som Bærekraftig Reisemål i 2022 har vi startet arbeidet med å øke andelen

miljøsertifiserte bedrifter.

Bedrifter som er miljøsertifisert merkes med logo på hemsedal.com og på visitnorway (og der kommer de også høyst opp ved søk).

4. Sosiale verdier

Tiltak gjennomført siste år for å gjøre Hemsedal til et enda bedre reisemål for gjester, lokalbefolkning og ansatte:

Samarbeid reiseliv og kommune

- Det er jevnlig møter mellom politisk og administrativ ledelse samt ledere i reiselivet for å styrke dialog og samkjøring av Hemsedals store reiselivsaktivitet og -utvikling.
- Hemsedal kommune har investert i varslingssystemet UMS Connect – varslingssystem i forhold til sikkerhet og mulighet til å sende ut beskjeder til alle mobiltelefoner i et geografisk avgrenset område. Systemet har blant annet blitt benyttet under Covid19 til å sende ut SMS om gjeldende koronaregler. Brukes også til å registrere antall telefonenheter totalt på reisemålet, herunder også internasjonale besøkende.
- Det gjennomføres årlige evalueringsmøter mellom politi, helse, brann og redning og sentrale reiselivsaktører som SkiStar, Destinasjon Hemsedal, serveringsnæringen og Hemsedal Medic. Møtet evaluerer hendelser og praksis rundt skadehåndtering siste året, vurdere risikoområder for gjester og behov for tiltak.
- Det er holdt jevnlig teamsmøter med bedrifter under perioden med Covid. Dette er også brukt når det trengs forberedelser t.eks. innfor påske eller andre større ting som skjer.
- Bedre transportmuligheter til/fra Hemsedal-Gol / Oslo Lufthavn og internt, som gratis skibuss som går oftere.
- Det planlegges å bygge boliger for sesongansatte, da det er behov for flere sengeplasser til ansatte. Det trengs flere små boliger/leiligheter.
- Sykkelsatsingen har gitt flere jobber sommerstid, til de som tidligere kun har hatt jobb vinterstid.

Hemsedalgjester

- Covid19 satte fortgang i serveringsbransjens bruk av apper for bestilling av restaurantbord, catering, smitteregistrering og bestilling av taxi. Dette er en utvikling som gjør det enklere for gjestene å benytte de tilbudene som finnes.
- Generelt har reiselivsbedriftene gjort en enorm jobb gjennom 2020-22 med å gjøre det sikkert for gjestene å besøke Hemsedal. Investeringen har vært vellykket. Det har kun vært enkelte smittetilfeller knyttet til reiselivet og svært lite smitte i forhold til hvor mange gjester som har besøkt Hemsedal.
- Varslingstjeneste UMS Connect har gjort det mulig å holde alle besøkende oppdatert på gjeldende smittevernregler i Hemsedal til enhver tid.
- Det er gjennomført egenanalyse av risiko for gjester. Hensikten er å identifisere og minimere potensiell risiko for gjester og iverksette tiltak der det er behov.

Hemsedals lokalbefolkning

- Hemsedal Sykkelgruppe er etablert i Hemsedal IL som følge av Hemsedals sykkelsatsing. Sykkelgruppa har fått Tottelia sykkelpark som sitt eget anlegg, planlagt, finansiert og bygget

av Destinasjonsselskapet, sammen med næringen, stiftelser og Tråkn´roll.
Nærmere 100 barn og unge har deltatt på ukentlige treninger sommer/høst 2022.

- SkiStar inviterer alle innbyggere til gratis skidag om vinteren og tur med stolheisen/sykkeldag om sommeren/høsten. Gratis heiskort og skileie, halv pris på skiskole.
- Skiskolen tilbyr skiskole 4 søndager for Hemsedalsbarn til en rimelig pris om vinteren for å bygge opp skigleden hos lokalbefolkningen.

Hemsedals ansatte

- Hemsedalviku 2022, et arrangement for alle sesongansatte startet vi med i 2021, med begrenset gjennomføring grunnet Covid. I 2022 ble en større del av programmet gjennomført, dvs informasjon om Hemsedal som Bærekraftig Reisemål, Hemsedals reiselivsstrategi, Hemsedals alle tilbud og mulighet til å prøve på aktiviteter og restauranter med rimelig tilbud.
- Gjennom en egen facebookside gir Destinasjon Hemsedal løpende informasjon og oppdateringer til Hemsedals bedriftsledere. I tillegg har man en egen facebookside for sesongansatte for å videreføre informasjon.

5. Økonomisk levedyktighet

Covid19 har rammet norsk reiseliv hardt i 2020 - 2022. Så også i Hemsedal, som har blitt ekstra hardt rammet fordi en stor del av gjestegrunnlaget forsvant da grensene stengte og restriksjoner ble innført og vedvarte over tid. Hvilke konsekvenser dette innebærer for Hemsedal på sikt kjenner vi ikke. Vi vet at mange bedrifter har fått hjelp av kompensasjonsordninger og kommunale tilskudd. Sommeren 2021 ble godt besøkt og ble «redningen» for flere bedrifter. Men i 2022 fikk alle reise utenlands igjen og det ble noe nedgang i antall sommergjester som brukte aktiviteter og serveringstilbudet. Det er likevel stor fremtidsstro som råder, og et sterkt samarbeid og vilje til satsing vil bidra til å løfte Hemsedal som reisemål så vel som den enkelte bedrift.

Verdiskaping 2019 - 2021

År	Reiseliv ellers	Transport og formidling	Sum
2019	267 746	16 830	284 576
2020	217 528	9 786	227 314
2021	167 146	13 881	181 027

Kilde: <https://business.visitnorway.com/no/markedsdata/reiselivets-verdiskaping-i-norge/>

Destinasjon Hemsedals økonomiske stilling

Samholdet som skapt ved Covid19 var nok med og styrket destinasjonens holdning i forhold til å bidra til fellesskapet. Medlemsbedriftene har vist en sterk vilje til å betale medlemsbidraget tross egne økonomiske utfordringer og det ble derfor unormalt høyt overskudd for selskapet i 2022.

Selskapet viderefører derfor en sunn økonomisk utvikling i 2022.

Regnskapstall	2021
Sum driftsinntekter	15 131 000
Driftsresultat	1 233 000
Sum eiendeler	13 857 000

Ringvirkninger fra reiselivet i Hemsedal

[TØI Verdi og Ringvirkning Hallingdal 09.11.22](#)

I forbindelse med prosjektet bærekraftig reisemål ønsket Regionrådet for Hallingdal å få gjennomført en verdi- og ringvirkningsanalyse på reiselivet og hytteutviklingen i Hallingdal. Analysen baseres på tall for 2021 (inneholder også tall for 2022) og er gjort for Hallingdalsregionen samlet, samt på kommunenivå for Ål, Gol, Nesbyen og Hemsedal.

Økonomisk verdiskaping

Reiselivsnæringens størrelse kan måles på ulike måter. En måte er verdiskaping. Verdiskaping beregnes som bedriftens omsetning fratrukket kjøpte varer og tjenester. Dette tilsvarer summen av lønnskostnader og driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger.

Økonomisk verdiskaping som følge av tilreisende (overnattende) sitt kjøp av varer og tjenester, i Hemsedal var 185 millioner kroner, mens akkumulert resultat for HTTLs medlemmer i 2021 var 165 038 696 kroner.

Varme senger

Antall varme senger	2022
Kommersielle senger	6 417
AirBnB, Finn.no, booking.com, andre	1 908
Sum	8 325

Varme senger per innbygger er 319 %

Fritidsboliger i Hemsedal (kalde senger)

Kalde senger	17 678
Totalt antall senger (varme og kalde)	24 029

Andel kalde senger av totalt antall senger i Hemsedal er 73,57%

I Hemsedal kommune har vi per nov 2022; 2 265 hytter ifølge SSB. Fritidsboliger i Hemsedal har et snitt på 8 senger per hytte ifølge resultatene fra gjesteundersøkelsen 2022.

6. Utfordringer med bærekraftig reiselivsutvikling

Hallingdal Renovasjon planlegger oppstart av kildesortering i hytteområdene planlegges sommeren 2023 for å få inn gode rutiner før vintersesongen.

Finansiering av fellesgoder for drift av sykkel- og vandretilbudet

Hemsedal har gjennom de siste 4 årene investert 25 millioner i utvikling av stier og anlegg. Det har også blitt satset betydelig på tilrettelegging for vandring, spesielt vandreturen Skogshorn stien.

Midler til drift og vedlikehold av disse (og andre) fellesoppgaver er imidlertid fortsatt en utfordring.

- En prosentandel fra heiskortsalg, for vedlikehold og drift av Hemsedal Rides og stipatrujlen
- VIPPS for tilrettelagt parkeringsplass
- Frivillig bidrag fra dedikerte syklistere / langrennsløpere

Kommunisering av Bærekraftig Reisemål

Vi føler at det har vært utfordrende å kommunisere hva bærekraft er og hva det vil bety for Hemsedal. Mange tror at bærekraft kun handler om miljø og søppelhåndtering. Det stilles store forventninger til en destinasjon som er sertifisert som Bærekraftig Reisemål. Å bli sertifisert betyr ikke at man ER bærekraftig, men at vi jobber for å bli MER bærekraftig. Det er ikke så lett å forstå og kommunisere ut. I tillegg gjelder det å være bevist om hvordan man kommuniserer det i fare for grønvasking

Utfordringer med forankring

En av de største utfordringene i sertifiseringsprosessen har vært, og kommer kanskje til å fortsette å være, forankring blant innbyggere, hyttefolk og medlemsbedrifter. Det oppleves som vanskelig å få informasjonen ut på en slik måte at den både leses/høres og forstås. Det blir stadig kommentert at Bærekraftig Reisemål kun handler om miljø og er kun for reiselivet. Dette er noe vi er nødt til å ha fokus på i utviklingen videre.

Utfordring med å få bedriftene til å ha tro på at bærekraftig satsing gir bedre økonomisk vekst, og ikke bare merarbeid.

Grønn transport

Internttransport: kobling fra/til Gol mot alle tog til/fra Oslo/Bergen, og internttransport i dalen. Det går gratis skibuss mellom sentrum-skisenteret/Skarsnuten og Skigaarden i tillegg til noen avganger som går videre til Ulsåk og Tuv. Ellers er det ikke noen transport til Grøndalen/Solheisen, Gravset langrennsområde eller Granheim/golfbanen, som er etterspurt blant hyttegjester.

Kildesortering på arrangementer

Per dags dato finnes det ikke en gunstig leverandør for kildesortering på store arrangement i Hemsedal. Valhall har ikke noen god løsning per i dag. Skisenteret trenger å oppdatere sine søppelbøtter i anlegget for arrangement, men henting av kildesortert avfall er fortsatt ikke løst.

7. Suksesshistorier

Hemsedal Rides

For fire år siden ble et nytt selskap startet; Hemsedal Aktivitetsanlegg AS (HAAS), for å utvikle nye gode aktivitetsanlegg for bygda, sammen med kommunen og idrettslaget.

Selskapets virksomhet/formål er å tilrettelegge, utvikle, eie og drifte nye aktivitetsarenaer for Hemsedal, både for organisert og uorganisert idrett og aktivitet. Selskapet er uten eget økonomisk formål. Etter flere års planlegging og fire år med profesjonell stibygging er det totalt investert for 25 millioner kroner i det som nå heter Hemsedal Rides.

Aksjeselskapet er en frivillig org. hvor alle inntekter skal genereres tilbake til drift og videre utvikling. HAAS har fått støtte til finansiering fra fylkeskommunen via spillemidler, stiftelsesmidler, kommunen og næringslivet. De siste stiene blir ferdigbygget til sesongstart 2023. Da blir det totalt drøyt 20 km med flytsti i forskjellig gradering grønt, blått og rødt.

Stolheisen har vært åpen for å frakte stisyklistere med sykkel til toppen av stiene de seneste årene, og de to siste årene har HAAS hatt stipatrujlje i daglig drift (= mange nye arbeidsplasser sommerstid). I 2021-22 har totalt 20 000 syklet i anlegget i perioden det har vært åpent i juli-oktober (66 dager åpent/år).

Sykkelsatsingen er et resultat av Hemsedals satsing på aktiviteter hele året. Sykkelsatsingen genererer flere arbeidsplasser med stibygging, vedlikeholdsarbeid, stipatrulje, sykkelutleie, sykkelsalg, sykkelguiding, after bike, overnatting, m.m.

Miljøvennlig transport

Skibussen går på HVO plantebasert brensel og lokalbussene tur/retur Gol går på el. Tråkkemaskiner for alpint og langrenn går på HVO plantebasert brensel.

Hemsedals Reiselivsstrategi

Hemsedal har endelig laget en egen reiselivsstrategi, som er godt forankret i næringen og kommunen. Denne vil være grunnlaget for all videre fremdrift mot 2030.

Hemsedals reiselivsstrategi er tatt frem gjennom en prosess med en bred deltagelse og representasjon fra kommune, næringsliv og interessenter i besøksnæringen. Reiselivsstrategien skal være en guide som sikrer at vi jobber med samme visjonen og mot samme mål, og med de samme strategiske prinsippene som rettesnor for de store og små prioriteringene vi skal gjøre hver eneste dag.

Strategien skal sikre at verdiskapingen i Hemsedal øker i takt med investeringene som gjøres i årene som kommer, og at veksten er bærekraftig og kommer hele næringen til gode.

Hemsedal skal være;

- Komplette skidestinasjon
- Komplette terrengsykkeldestinasjon
- Attraktivt møtested hele året

Tema som er viktige for Hemsedal fremover:

- Bærekraftig Reisemål
- Samarbeid
- Kultur og tradisjon
- Digitalisering
- Næringsutvikling og kompetanse

Målbilde: Hemsedal 2030

- omsetningen fra kommersielle gjester er doblet fra 2019-nivået
- 20% av årsomsetningen kommer fra barmarkssesongen
- Hemsedal er en fortrukket fjelldestinasjon for investorer
- 10 000 varme senger
- 5 000 private hytter og leiligheter
- > 3 000 innbygger i Hemsedal

*Bærekraftig og lønnsomt reiseliv hele året
En magnet på entusiaster og lidenskaplige fjellfolk*

